

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЛІСОВА ФІТОПАТОЛОГІЯ ТА ЕНТОМОЛОГІЯ»

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Спеціальність	НЗ «Садово-паркове господарство»
Освітньо-професійна програма	«Садово-паркове господарство»
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
Факультет (Інститут)	Факультет агротехнологій і природокористування
Кафедра	Кафедра землеробства, ґрунтознавства та захисту рослин
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/години	5 кредитів ЄКТС / 150 год.
Мова викладання	Українською мовою
Інформація про викладача дисципліни	Григор'єв Василь Миколайович, кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник https://pdatu.edu.ua/pro-universytet/kafedra-zemlerobstva-gruntoznastva-ta-zakhystu-roslyn.html Електронна пошта: grygoriyev@gmail.com Номер телефону: +38(097) 7092700
2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	
Статус дисципліни	Обов'язкова
Передумови для вивчення дисципліни	Вивчення навчальної дисципліни «Лісова фітопатологія та ентомологія» ґрунтується на вивченні дисциплін мікробіологія, фізіологія.
Політика дисципліни	<p>Академічна доброчесність. Відповідно до принципів академічної доброчесності та нормативних документів ЗВО «ПДУ» щодо політики академічної доброчесності, очікується, що роботи здобувачів будуть їх оригінальними дослідженнями та міркуваннями. Здобувачі, відповідально ставитимуться щодо дотримання норм законодавства про авторське право, вказуватимуть посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей, уникатимуть фальсифікації або фабрикації інформації. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності у Зкладі вищої освіти «Подільський державний університет» https://www.pdatu.edu.ua/images/public-info/kodeksakaddob.pdf</p> <p>Відвідування занять. Обов'язковим є відвідування усіх видів занять. За об'єктивних причин (хвороба, карантин, індивідуальний графік, тощо) навчання може проходити в он-лайн форматі. Здобувачі обов'язково мають дотримуватись строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт що передбачені під час вивчення дисципліни.</p> <p>Визнання результатів попереднього навчання. У</p>

	<p>випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих шляхом неформальної та/або інформальної освіти https://pdatu.edu.ua/images/navchalna-robota/planuvannya-ta-organizaciya/p13012206.pdf. Зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю). В неформальній освіті:</p> <ul style="list-style-type: none"> - закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту освітнього компоненту (окремій темі або змістовому модулю). <p>В інформальній освіті:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наявність наукової публікації; - волонтерська діяльність. <p>Перезарахування результатів навчання отриманих під час здобуття попередньої освіти здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Закладі вищої освіти «Подільський державний університет» https://www.pdatu.edu.ua/images/navchalna-robota/planuvannya-ta-organizaciya/p04062022.pdf?ver=18022201</p>
--	---

3. Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни (розділу лісова ентомологія) є вивчення шкідників лісових культур, їх видового складу та ареалів поширення, характерних ознак пошкодження окремих органів рослин, впливу абіотичних і біотичних факторів середовища на розвиток шкідників, фаз та місць їх зимівлі, заходів захисту від окремих шкідників і системи заходів проти шкідників. Другий розділ (лісова фітопатологія) вивчає причини інфекційних і неінфекційних хвороб лісових культур; властивості основних груп збудників хвороб та методи їх діагностики; основні хвороби лісових, декоративних квіткових, оранжерейних рослин та газонних трав; методи захисту лісових, декоративних квіткових, оранжерейних рослин від комплексу хвороб.

У процесі вивчення дисципліни «Лісова фітопатологія та ентомологія» у студентів формуються наступні компетентності:

ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності у галузі вирощування декоративних рослин, проектування, створення та експлуатації об'єктів садово-паркового господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів рослинництва, ландшафтної архітектури, садово-паркового будівництва та екології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
ЗК 8.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 9.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
СК 1.	Здатність застосовувати знання зі спеціалізованих підрозділів науки (екології, ботаніки, дендрології, фізіології рослин, генетики та селекції декоративних рослин, ґрунтознавства міських екосистем, агротехніки вирощування декоративних рослин, проектування, формування та експлуатації компонентів садово-паркових об'єктів, захисту декоративних рослин від шкідників та хвороб, механізації садово-паркових робіт тощо).
СК 4.	Здатність формувати й підтримувати в належному стані газонний покрив об'єктів садово-паркового господарства.
СК 8.	Здатність безпечно використовувати агрохімікати й пестициди, беручи до уваги їх хімічні і фізичні властивості та вплив на навколишнє середовище.

СК 11.	Здатність зберігати та охороняти біологічне різноманіття на об'єктах садово-паркового господарства, підвищувати їх екологічний потенціал
4. Зміст навчальної дисципліни	
Розділ 1. Лісова ентомологія	
Тема 1. Вступ. Основні ознаки будови тіла комах	
Тема 2. Анатомія і фізіологія комах	
Тема 3. Біологія розмноження та розвитку комах.	
Тема 4. Екологія комах	
Тема 5. Систематика комах.	
Тема 6. Хвоє- та листогризучі шкідники. Особливості рекогносцирувального та детального нагляду захвоєгризучими шкідниками. Захистнасаджень від них	
Тема 7. Стовбурові шкідники	
Тема 8. Шкідники коріння тамолодих насаджень і заходи боротьби з ними	
Розділ 2. Лісова фітопатологія	
Тема 1. Лісова фітопатологія як наука. Поняття про хвороби деревних рослин. Класифікація хвороб. Типи хвороб.	
Тема 2. Мікоорганізми – основні збудникихвороб лісових деревних рослин.	
Тема 3. Бактерії, актиноміцети, мікоплазми, риккетсії. Віруси, віроїди, лишайники та вищі квіткові рослини - збудники хвороб лісу.	
Тема 4. Неінфекційні хвороби деревних рослин	
Тема 5. Екологія і динаміка збудників хвороб, імунітет дерев них рослин до збудників хвороб.	
Тема 6. Хвороби плодів і насіння деревних рослин	
Тема 7. Хвороби сходів і сянців деревних рослин	
Тема 8. Хвороби хвоїта листків деревних рослин	
Тема 9. Некрозні, судинні та ракові хвороби пагонів і стовбурів деревних рослин. “Ві дьміні мітли”. Квіткові рослини- напівпаразити.	
Тема 10. Гриби- ксилотрофи - збудники гнилей деревних рослин	
Тема 11. Їстівні та отруйні гриби - мікоризоутворювачі	
5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни	
Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:	
ПРН 4.	Володіти професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення садово-паркового господарства.
ПРН 8.	Уміти кваліфіковано застосовувати технології вирощування посадкового матеріалу декоративних рослин у відкритому і закритому ґрунті.
6. Види навчальних занять	
Видами навчальних занять при вивченні дисципліни є лекції (Л), лабораторні заняття (ЛЗ) та самостійна робота (СР).	
7. Методи навчання	
Словесні методи (лекція, розповідь-пояснення, бесіда проблемно-пошукового характеру, діалог); наочні методи (пояснювально-ілюстративний), практичні методи (робота з навчально-методичною літературою, виконання лабораторних завдань та самостійної роботи; методи формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу, навчальні дискусії; метод використання життєвого досвіду, проектування професійних ситуацій); методи стимулювання, мотивації й обов'язку (роз'яснення мети навчального предмета, висування вимог до вивчення предмета, оперативний контроль); комп'ютерні і мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій, дистанційне навчання).	

8. Методи та критерії оцінювання

8.1 Критерії оцінювання

В освітньому процесі Університету використовуються такі види контролю: поточний, семестровий (підсумковий) та підсумкова атестація здобувачів вищої освіти. Оцінювання здобувачів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою.

Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку рівня засвоєння здобувачів освіти навчального матеріалу. Форма проведення поточного контролю визначаються з урахуванням змісту накопичувальної системи оцінювання.

У межах поточного контролю здобувач вищої освіти може набрати 60 балів

Оцінювання самостійної роботи здобувачів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному лабораторному занятті. За відсутності лабораторного заняття в окремих темах, самостійна робота може бути оцінена викладачем на будь-якому наступному занятті на протязі спеціально відведеного часу (10 хвилин до завершення лабораторного заняття) шляхом усного опитування.

Семестровий контроль з даної дисципліни здійснюється у формі екзамену, в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни і в терміни, встановлені робочим навчальним планом, індивідуальним навчальним планом здобувача. Проводиться в вигляді тестів. Перелік тестових питань розміщений в електронному навчальному курсі «Інтегрований захист рослин» в системі дистанційного навчання Moodle <http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=3333>

На тестовий контроль винесено 40 питань. Максимальна кількість – 40 балів мінімальна 24 бали (60%).

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни обчислюється шляхом додавання набраних здобувачем вищої освіти балів з поточного та семестрового контролю. Підсумкова оцінка виставляється у відомості обліку успішності, індивідуальному навчальному плані.

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою. Відповідність семестрової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Закладі вищої освіти «Подільський державний університет» <https://pdatu.edu.ua/images/navchalna-robota/planuvannya-ta-organizaciya/p04062022.pdf?ver=18022201>

Критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти оцінювання результатів навчання є досягнення ним мінімального порогового рівня оцінок за кожним запланованим результатом навчання освітнього компоненту та мінімального порогового рівня оцінки за освітнім компонентом загалом, яких складає 60 % від максимально можливої кількості балів.

8.2 Методи оцінювання

Усні (індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда), письмові (самостійна робота, тести, практичні завдання, розрахункові завдання, навчальні проекти), комп'ютерні (презентації доповідей, виконання завдань у системі Moodle), самоконтроль, самоаналіз.

9. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

Засоби навчання	Навчальний процес потребує наступних засобів навчання: <ul style="list-style-type: none"> – мультимедійне обладнання; – комп'ютерна система та мережа; – презентаційний матеріал лекцій; – методичні вказівки до виконання лабораторних робіт.
Інформаційне навчально-методичне забезпечення	<ol style="list-style-type: none"> 1. Електронний навчальний курс «Системи захисту сільськогосподарських культур» в системі дистанційного навчання Moodle http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1356 2. Косилович Г. О., Коханець О. М. Інтегрований захист рослин. Навчальний посібник. Львів 2010. – 170 с. http://www.ntpu.org.ua/DustanzijneNavtsanna/A13ZahustRoslunKnuga

	<p>.pdf.</p> <p>3. Писаренко В. М., Піщаленко М. А., Поспелова Г. Д., Горб О. О., Коваленко Н. П., Шерстюк О. Л. Інтегрований захист рослин. Полтава, 2020. https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/academicdepartment/kafedra-zahyst-roslyn/pysarenkov.pdf</p> <p>4. Федоренко В. П. Стратегія і тактика захисту рослин : [монографія]. Т. 2. Тактика / В. П. Федоренко, І. Л. Марков, Є. Ю. Мордерер; ред.: В. П. Федоренко. – Київ, 2015. – 784 с.</p> <p>5. Освітньо-професійна програма «Садово-паркове господарство» для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю НЗ Садово-паркове господарство. https://www.pdatu.edu.ua/images/navchalna-robota/opp/opp2025/opp-b-agro-4-forestry.pdf?v=03</p> <p>6. 8. Електронний навчальний курс «Лісова фітопатологія та ентомологія» http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=3463</p>
--	---